

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

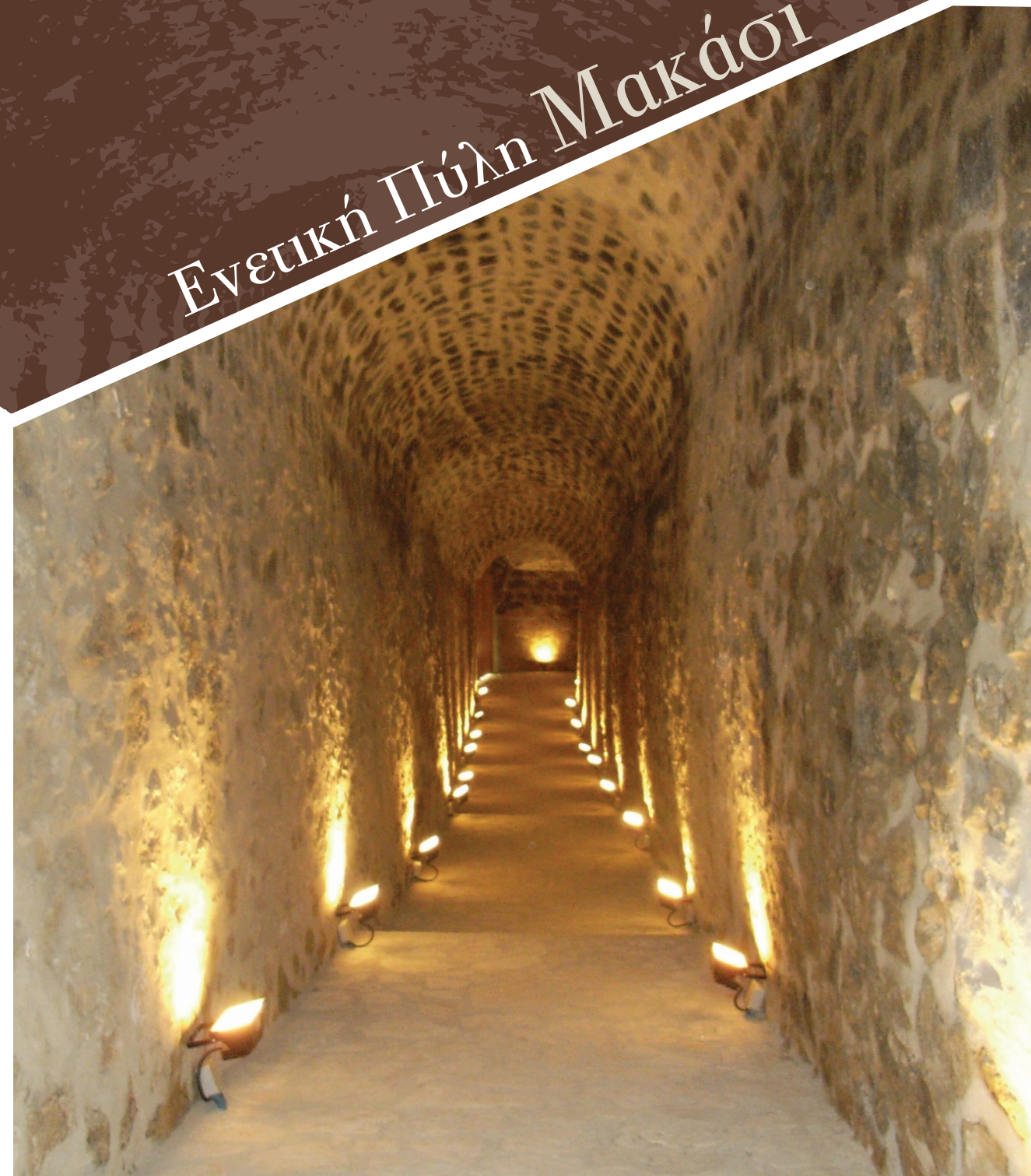
guru adv.

Ενευική Πύλη Μακάσι

Η δημοτική αρχή με απόλυτη συνέπεια στις προγραμματικές της δεσμεύσεις, σε ότι αφορά την πολιτισμική μας κληρονομιά και την ανάδειξη των ιστορικών μνημείων της πόλης μας, ανέλαβε από την πρώτη στιγμή μια τεράστια προσπάθεια να τα αναδείξει και να τα αξιοποιήσει. Με πολύ κόπο και κόστος -από ίδιους πόρους- ανέδειξε και αναβάθμισε πύλες, στοές προμαχώνες, χαμηλές πλατείες κλπ. των ενετικών τειχών, που αποτελούν το μεγαλύτερο οχυρωματικό έργο της Μεσογείου. Οι χώροι αυτοί αποδίδονται διαδοχικά στους δημότες αλλά και τους επισκέπτες της πόλης και αποτελούν πλέον χώρους ιστορίας, μνήμης, πολιτισμού και ψυχαγωγίας. Η προσπάθεια αυτή βρίσκεται σε προτεραιότητα από την δημοτική αρχή και θα συνεχιστεί με την ίδια ένταση. Είμαστε βέβαιοι ότι τα επόμενα χρόνια θα αποδώσουμε στους πολίτες το σύνολο των χώρων αυτών με βάση και την μελέτη που έχει προκρηχθεί για τη συνολική χρήση αξιοποίησης του μνημείου.

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ενετική Πύλη Μακάσι

*«Χιλιάδες μάτια στηλώνονται στους χαλκάδες. Εντρομα, γεμάτα απόγνωση.
Οι φωνές σα να'χουν παγώσει στα παρύγγια. Φέρνουν τους μελλοθάνατους.
Η κρύα πνοή του θανάτου σαλεύει στα φύλλα και στις καρδιές μας.
Πότε θα τελειώσει το μαρτύριο τούτο;
Ένας μουρμουρίζει πίσω μου μια προσευχή,
χωρίς να ξέρει πως εδώ δε μπορεί
να μας προστατέψει κανείς!»*

Τα λόγια αυτά αντικατοπτρίζουν τη σκληρή αυτή εικόνα που διαδραματίζεται μέσα στον ιερό τούτο χώρο.

Την ανήλιαγη αυτή υγρή και σκοτεινή στοά. Τον υπόγειο αυτό τάφο στον οποίο έπρεπε οπωσδήποτε να καταρνηθεί κάθε ανθρώπινη υπόσταση. Δεκάδες τρόφιμοι παραδομένοι στην πείνα, στη δίψα, στις ψείρες και σε όλες τις ακαθαρσίες, στοιβαγμένοι και παραπεταμένοι στα παγωμένα και αφιλόξενα πετροπλατύκαλα της στοάς. Μακάσι! Ένα κρατητήριο αποδέκτης πολλών στρατοπέδων, όπως της Ιεράς Μονής Κρουσταλλένιας Λασιθίου, της ξεροκαμάρας ανατολικά του Καλού Χωριού Πεδιάδας, των παραγκών της Νέας Αλικαρνασσού, του Καπετανάκειου, του Ατσαλένιου και τόσων άλλων ακόμα στρατοπέδων συγκεντρώσεως. Εξήντα επτά χρόνια πριν! Το σκληρό κι απότομο ξημέρωμα της 15ης Ιουνίου 1943, ημέρα Τρίτη, τότε που έγινε το μεγάλο μπλόκο για τους 282 συνανθρώπους μας. Προέχει η διαλογή, μια διαλογή με αυστηρά κριτήρια του κατακτητή. Μακάσι! Βέβαια αυτή η λέξη είναι τούρκικη,

που σημαίνει τόπος φύλαξης κλειδιών της πόλης, αφού εδώ φυλάσσονταν τα κλειδιά των Πυλών του Μεγάλου Κάστρου, όταν έκλειναν αυτές κατά τη διάρκεια της νύχτας. Αργότερα, στις μέρες μας ο χώρος είναι γνωστός σαν «πούγκα».

Η στοά Μακάσι συνολικού μήκους 110μ. ένωνε το εσωτερικό της πόλης με το χώρο της ανατολικής χαμηλής πλατείας του προμαχώνα Μαρτινέγκο.

Είναι μια από τις πολλές στρατιωτικές στοές του ενετικού οχυρωματικού περιβόλου που εξυπηρετούσε αποκλειστικά τη διακίνηση των στρατιωτών από το εσωτερικό της πόλης προς τον ανοικτό χώρο της χαμηλής πλατείας του αντίστοιχου προμαχώνα όπου τοποθετούνταν τα κανόνια στις ειδικές γι' αυτά κατασκευές, γνωστές ως κανονιοθυρίδες που προστάτευαν τον απέναντι προμαχώνα και την αντίστοιχη τάφρο. Από τη χαμηλή πλατεία ξεκινούσε μια δεύτερη θολοσκεπής στοά (σοριτίτα) που οδηγούσε με κλίση στην τάφρο. Η πρόσοψη της στοάς προς την πλευρά της πόλης (σημερινή οδός Νικ. Πλαστήρα) ήταν ιδιαίτερα επιμελημένη, σήμερα όμως δε σώζεται.

Ως προς τη χρήση και το χαρακτήρα της ξεχωρίζει από τις μνημειακές πύλες, δηλαδή από την Πύλη Ιησού, την Πύλη του Παντοκράτορα και την Πύλη του Αγίου Γεωργίου, που αποτελούσαν κυρίως χώρο διέλευσης πολιτών από και προς την πόλη της εποχής της ενετικής κυριαρχίας και της μετέπειτα οθωμανικής.

Πέρα όμως από την καθορισμένη χρήση της, η συγκεκριμένη στοά συνδέεται με μνήμες και γεγονότα που παραμένουν ακόμη ζωντανά, αφού κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής χρησιμοποιήθηκε ως προσωρινός χώρος συγκέντρωσης αιχμαλώτων από τα ναζιστικά όργανα κατοχής. Από εδώ μεταφέρονταν κατά ομάδες σε διάφορα στρατόπεδα συγκέντρωσης αιχμάλωτοι από όλο το νησί.

Σκοπός του έργου ήταν αφενός, η διαμόρφωση των πρώτων 40 μ. σε χώρο μνήμης για τους αιχμαλώτους της πόλης μας και σε δεύτερο στάδιο, η πλήρης αποκάλυψη του συνόλου της στοάς και η διαμόρφωση της χαμηλής πλατείας μετά την αφαίρεση μεγάλου όγκου χωμάτων που υπήρχαν εκεί. Το έργο εκτελέστηκε με αυτεπιστασία από ειδικευμένα συνεργεία του Δήμου (Τμήμα Ενετικών Τειχών). Σήμερα η στοά αυτή ανοίγει τις πύλες της στο κοινό αποτελώντας ένα νέο σημείο αναφοράς, όπου η ιστορία της πόλης

συνδέεται άμεσα με το χώρο όπου διαδραματίστηκαν τα γεγονότα και με τελικό αποδέκτη το σημερινό και αυριανό πολίτη.

Η δημοτική αρχή με απόλυτη συνέπεια στις προγραμματικές της δεσμεύσεις, σε ότι αφορά την πολιτιστική μας κληρονομιά και την ανάδειξη των ιστορικών μνημείων της πόλης μας, ανέλαβε από την πρώτη στιγμή μια τεράστια προσπάθεια να τα αναδείξει και να τα αξιοποιήσει. Με πολύ κόπο και κόστος -από ίδιους πόρους- ανέδειξε και αναβάθμισε πύλες, στοές, προμαχώνες, χαμηλές πλατείες κλπ. των ενετικών τειχών, που αποτελούν το μεγαλύτερο οχυρωματικό έργο της Μεσογείου. Οι χώροι αυτοί αποδίδονται διαδοχικά στους δημότες αλλά και τους επισκέπτες της πόλης και αποτελούν πλέον χώρους ιστορίας, μνήμης, πολιτισμού και ψυχαγωγίας. Η προσπάθεια αυτή βρίσκεται σε προτεραιότητα από τη δημοτική αρχή και θα συνεχιστεί με την ίδια ένταση. Είμαστε βέβαιοι ότι τα επόμενα χρόνια θα αποδώσουμε στους πολίτες το σύνολο των χώρων αυτών, με βάση και τη μελέτη που έχει προκηρυχθεί για τη συνολική χρήση αξιοποίησης του μνημείου.

